

Storbyregioninndeling

Nettverkssamling for regional og
kommunal planlegging

13.11.2012

Prosjektfinansiering

- KS Program for storbyrettet forskning
- Bergen, Kristiansand, Oslo, Stavanger og Trondheim kommuner

Prosjektgjennomføring

- Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
- Transportøkonomisk institutt (TØI)

Formål

- Å skape et geografisk grunnlag for analyse- og planarbeid knyttet til regioners utvikling, og sammenligning av disse med storbyregioner i andre land
- Gi en oppdatert og systematisk drøfting av eksisterende og nye kriterier som definerer storbyenes funksjonelle grenser
- Foreslå kriterier for inndeling
- Inndelingen skal kunne benyttes for ulike statistiske formål, og være grunnlag for undersøkelser
- Bruk i sammenligninger av storbyregioner (Urban Audit – "larger urban zones LUZ)
- Teknikken skal ta utgangspunkt i byens sentrum, og inkludere kommuner uavhengig av om de også er sentre for egne regioner
- Teknikken skal være overførbart til en nasjonal inndeling
- Som nasjonal inndeling skal teknikken være i stand til å etablere regioner som kan dekke analyser i et senter-periferiperspektiv

Urban Audit

- Alle byer innen EU med minst 100 000 innbyggere
 - Seks norske byer er inkludert
 - Inndelt i:
 - Den sentrale byen
 - Den større bysonen (LUZ)
 - Underområder innenfor byen
 - Paris og London
- Ikke felles inndelingsmetodikk mellom land

Regioninndelingsprinsipper for avgrensning av storbyregioner

- Funksjonell regioninndeling
- Grad av funksjonell tilknytning – typifisering
- Homogen inndelingsteknikk (frekvensbasert)

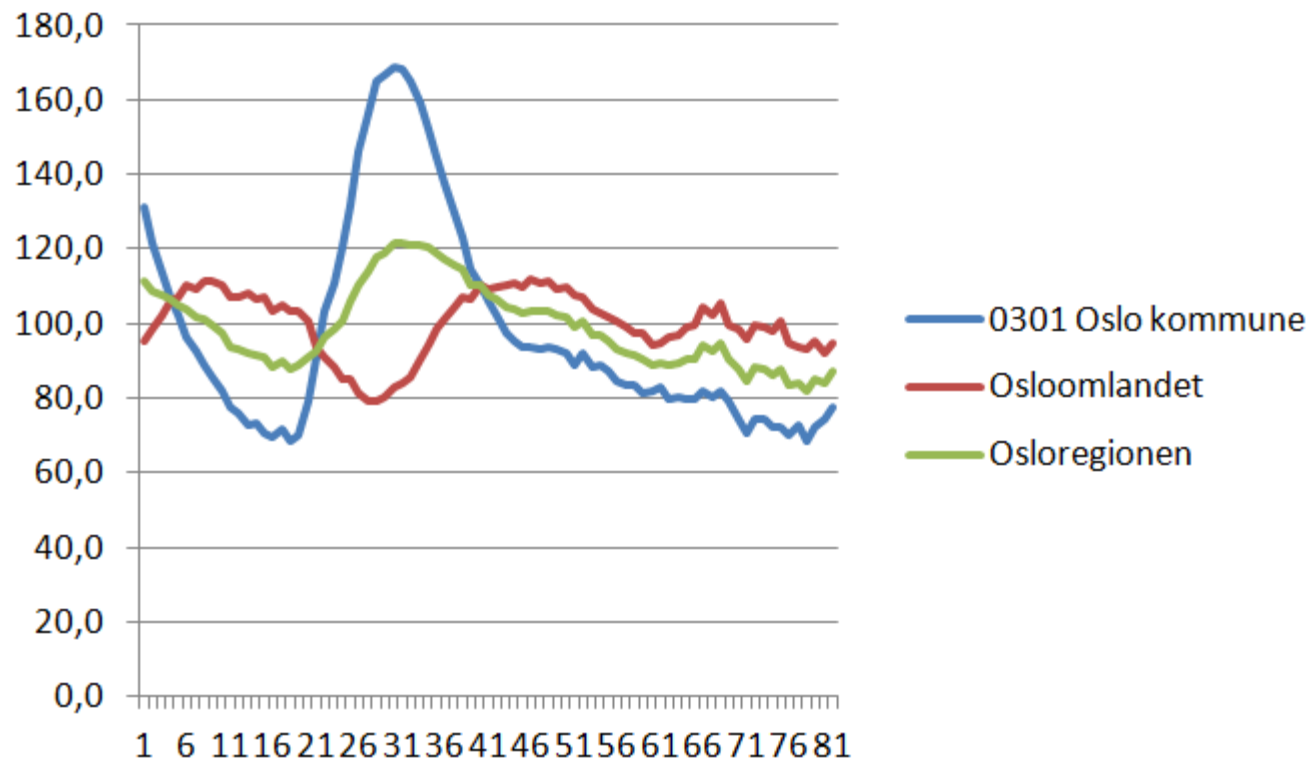
Hva er en storby?

- Forhåndsdefinert for prosjektet
- Innbyggertall
- Arbeidsplassomfang
- Funksjoner som landsdelssenter

Hva er en storbyregion?

- Dels administrativt
- Dels arbeidsmarkedstilknytning
- Størrelseskrav

Aldersstruktur – representasjonsindekser Oslo

Senterbetragtningen

- Storbykommunen skal inngå
- Dekningsgrad for handel
- Pendling
- Evt. servicebredde

Pendlingsbetraktningen

- Pendling settes lik å arbeide i en annen kommune enn bostedskommunen
- Pendling ses mot ett eller flere sentre
- En nærmere definert andel av de bosatte må pendle til senteret/sentrene
- Evt. et skille i forstad, øvrig pendlingsomland, periferi

Reisetidsbetraktninger

- Arbejdsreiser
- Servicereiser
- Fallende intensitet med reisetid
 - Pendlingsreiser kan i regelen gis retning
 - Servicereiser kan ofte ikke gis retning

Tilgangsbetraktninger

- Utgangspunkt i hva en når innen gitte reiseavstander
- Typifisering av tilgang innen reisetidsavgrensningen

Storbyen som arbeidsplasstilgang

- Sentrum – periferi defineres bl.a. som arbeidsplasstilgang
- Viser til at arbeidsplasstilgangen kan hierarkiseres
- Pendlingsbetraktning etter reisetid (45 min.), ikke kommunegrenser

Gradert storbyintegring

- Etter pendlingsomfang
- Etter servicetilgang
- Etter arbeidsplassstilgang (andel av storbyenes arbeidsmarked og antall arbeidsplasser)

Kriterier for ny storbyregioninndeling

- Senteravgrensning

- Storbykommunen danner utgangspunktet
- Kommunenes tettstedsareal skal inngå i storbyens tettstedsareal
- Kommunene skal danne et sammenhengende belte

- Alle kommuner med en positiv pendlingsbalanse regnes til senteret for regionen
- Alle kommuner med en positiv dekningsgrad for handel, og som i tillegg har en pendlingsbalanse på minst 90 regnes til sentret for regionen

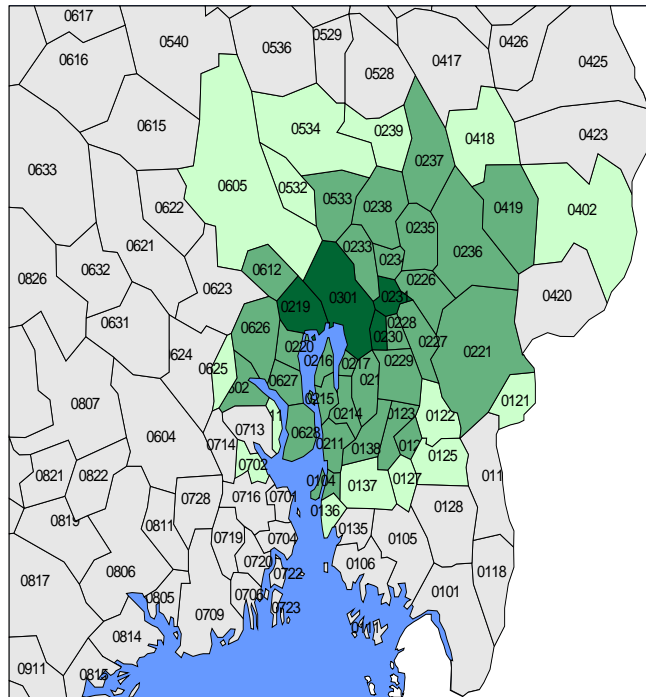
Sentrene

- Oslo: Oslo, Bærum, Lørenskog, Skedsmo
- Bergen: Bergen
- Trondheim: Trondheim
- Stavanger: Stavanger, Sandnes, Sola
- Kristiansand: Kristiansand

Omlandsavgrensning

- Alle kommuner med minst 15 prosent innpendling til sentersonene regnes til storbyregionen

Osloregionen

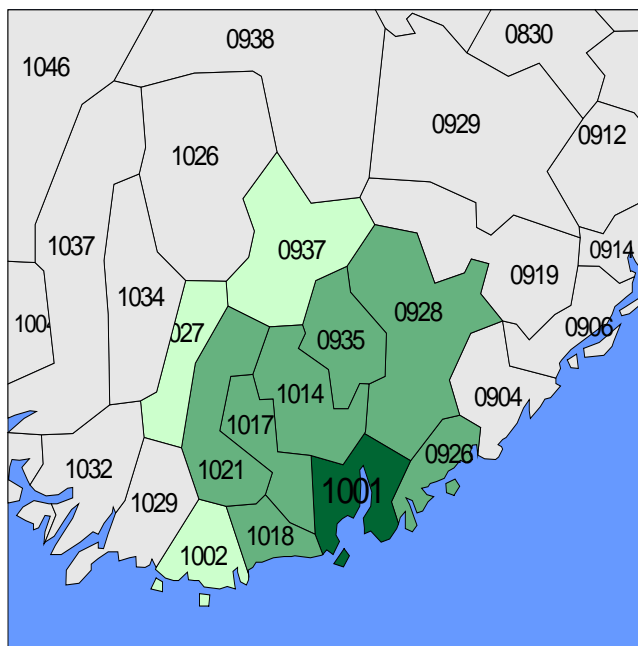

Storbyregionen Oslo 2011

- Sentrumssone
- Innpendling til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendling til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Kristiansandregionen

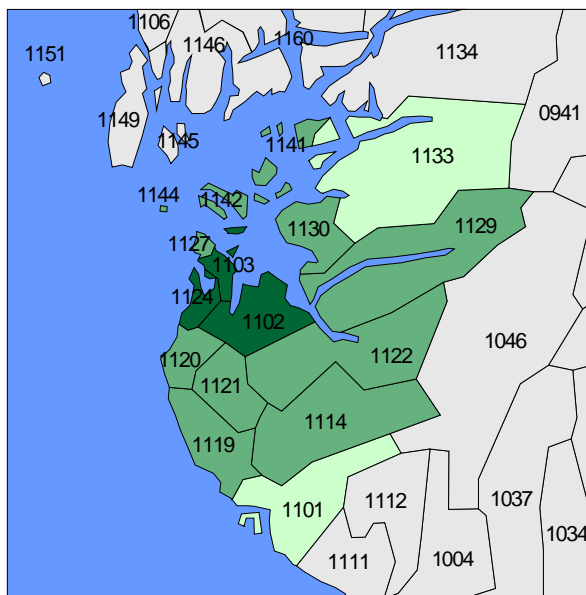

Storbyregionen Kristiansand 2011

- Sentrumssone
- Innpendinging til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendinging til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Stavangerregionen

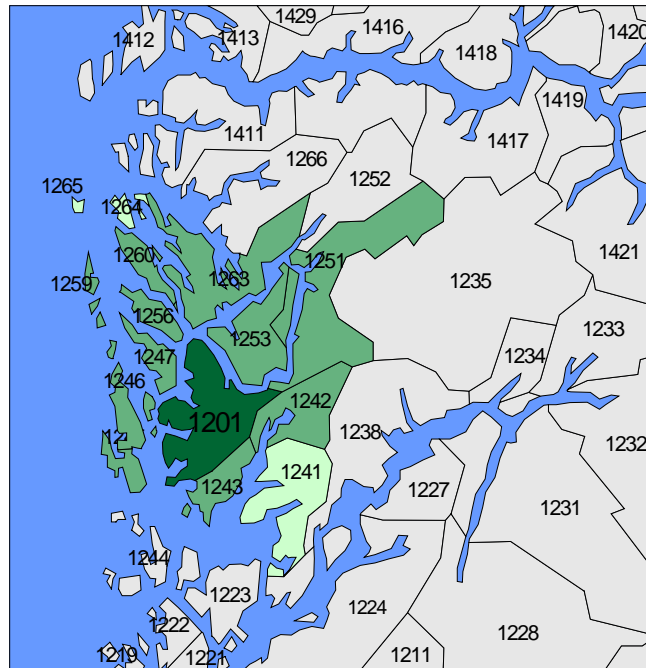

Storbyregionen Stavanger 2011

- Sentrumssone
- Innpendling til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendling til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Bergensregionen

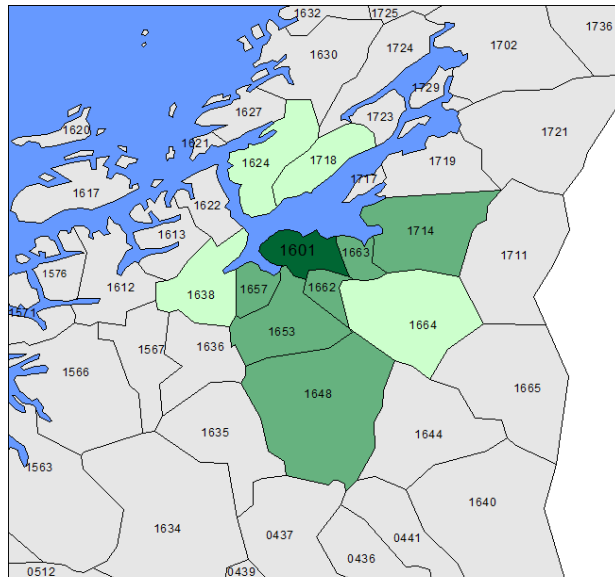

Storbyregionen Bergen 2011

- Sentrumssone
- Innpendinging til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendinging til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Trondheimsregionen

Storbyregionen Trondheim 2011

- Sentrumssone
- Innpendingling til sentrumssone er minst 15 prosent
- Innpendingling til sentrumssone på mellom 10 og 15 prosent

Datakilde: NIBR/SSB
Kartgrunnlag: Statens kartverk

Kristiansandsregionen

Kommune	Sysselsatte i Kr.sand	Bosatte sysselsatte	Andel sysselsatt i senrumskommunen
Kr.sand	34990	41001	85,3
Songdalen	1474	2964	49,7
Vennesla	2793	6409	43,6
Søgne	2274	5344	42,6
Lillesand	1319	4745	27,8
Iveland	170	618	27,5
Birkenes	571	2269	25,2
Marnardal	173	1097	15,8
Mandal	952	7097	13,4
Audnedal	93	850	10,9
Evje og Hornnes	175	1701	10,3

Reisetidssoner

30 minutter	45 minutter	60 minutter
Kristiansand	Kristiansand	Kristiansand
Songdalen	Songdalen	Songdalen
Vennesla	Vennesla	Vennesla
Søgne	Søgne	Søgne
Lillesand	Lillesand	Lillesand
	Birkenes	Birkenes
		Marnardal
		<i>Iveland</i>
		<i>Mandal</i>
		<i>Grimstad</i>
		<i>Lindesnes</i>

Syssetting innen Kristiansandsregionen

Kommune	Sysselsatte i egen kommune	Arb.plasser innen 30 min. reisetid	Arb.plasser innen 45 min. reisetid	Arb.plasser innen 30 min. reisetid	Arb.plasser innen 45 min. reisetid
	Antall	Antall	Antall	Prosent av regionens	Prosent av regionens
Kr.sandregio	65959				
Kristiansand	49918	61133	62611	93	95
Songdalen	2187	60403	60403	92	92
Vennesla	4171	58135	65179	88	99
Søgne	3347	56232	60403	85	92
Lillesand	3697	55093	61451	84	93
Birkenes	1478	9346	59645	14	90
Marnardal	780	6314	6314	10	10
Iveland	381	4552	6030	7	9

Regionhierarki etter antall arbeidsplasser

- A - hovedstadsregionen; ca 750 000 arbeidsplasser
- B – storbyregioner; ca 100 000 – 250 000 arbeidsplasser
- C – byregioner; ca 50 000 – 100 000 arbeidsplasser

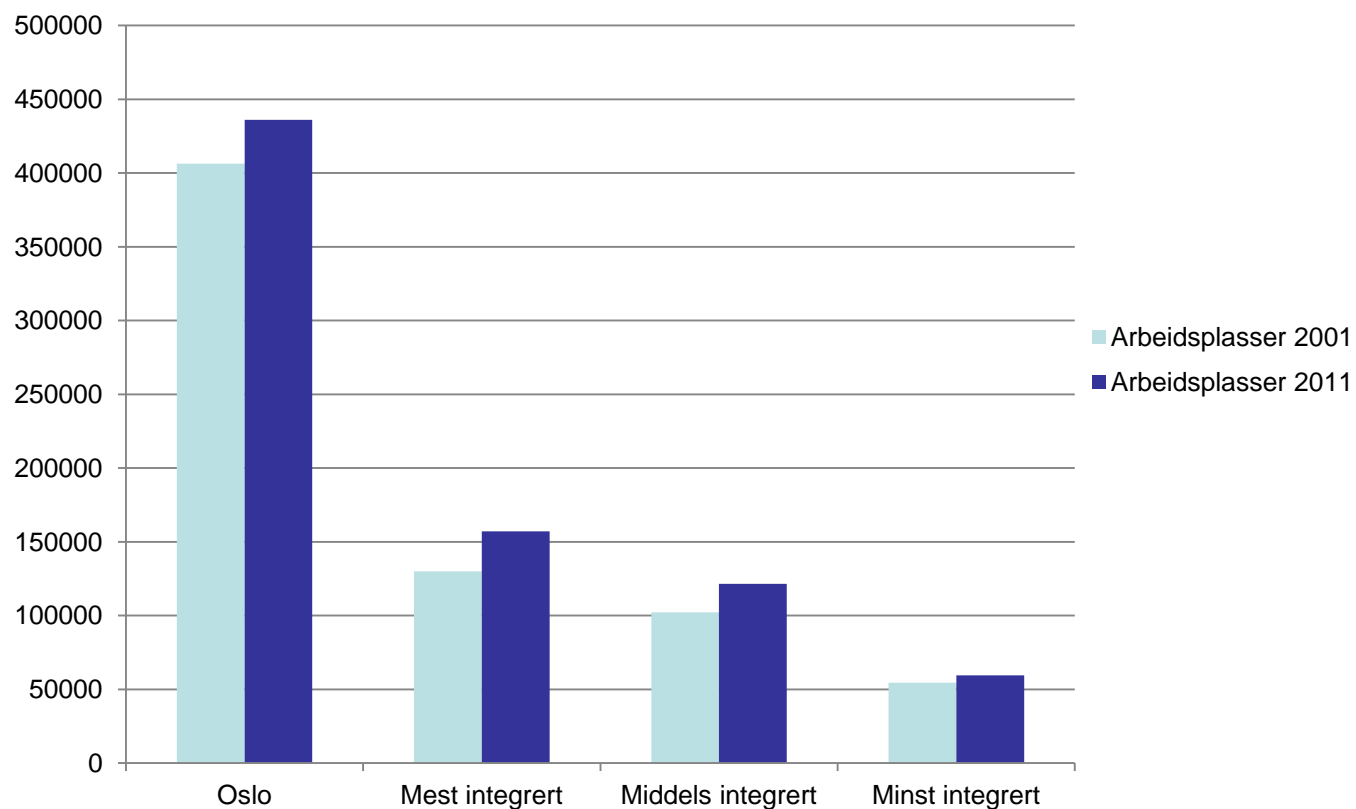
Arbeidsmarkeder etter arbeidsplasstilgang innen 45 minutters reisetid

- A – svært stort arbeidsmarked (mer enn 250 000 arbeidsplasser)
- B – stort arbeidsmarked (100 000 – 250 000 arbeidsplasser)
- C – mellomstort arbeidsmarked (50 000 – 100 000 arbeidsplasser)
- D – mindre arbeidsmarked (15 000 – 50 000 arbeidsplasser)
- E – lite arbeidsmarked (under 15 000 arbeidsplasser)

Grad av integrering med storbyarbeidsmarkedet

- 1 – Sterkt integrert
- 2 - Integrert
- 3 – Minst integrert

Utvikling i antall arbeidsplasser

Utvikling i arbeidsplasser 2001-2011. Prosent

Arbeidsplasser. Prosent endring

